

บรรณานุกรม

ข้อมูลสัมภาษณ์

กัณฑ์มา. สัมภาษณ์. ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

กัณฑ์มา. สัมภาษณ์. ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

ก่าวิ. สัมภาษณ์. ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

ข้าม พรประสิทธิ์. สัมภาษณ์. ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

คณะปางจามเพือก. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

คำปิ้ง. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

คำไม้. สัมภาษณ์. ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๗.

คำยอด. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

คำหอม. สัมภาษณ์ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

เคอแลง. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

ไคหลาว. สัมภาษณ์. ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

เงินใส. สัมภาษณ์. ๘ มีนาคม ๒๕๕๗.

เงินใส. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

จ่อหลู่. สัมภาษณ์. ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

จ่อหลู่. สัมภาษณ์. ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

จางถ่าย. สัมภาษณ์. ๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

จามตึง. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

จามเอ. สัมภาษณ์. ๗ มีนาคม ๒๕๕๗.

จามเอ. สัมภาษณ์. ๘ มีนาคม ๒๕๕๗.

จามเอ. สัมภาษณ์. ๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

จามเอ. สัมภาษณ์. ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๗.

จายก่าหลังวัน. สัมภาษณ์. ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗.

จายก่าหลังวัน. สัมภาษณ์. ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

จายจามเอ. สัมภาษณ์. ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๗.

จายทวยเต็ง. สัมภาษณ์. ๘ มีนาคม ๒๕๕๗.

จายทูนอ่อง. สัมภาษณ์. ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๗.

จายมล. สัมภาษณ์. ๕ มิถุนายน ๒๕๕๗.

จายขุ่มวัน. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

จายล่าอู. สัมภาษณ์. ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

จายวิน. สัมภาษณ์. ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

จายสืบเคอ. สัมภาษณ์. ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

จายเสงแจ่ม. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

จายหน่อคำ. สัมภาษณ์. ๕ มิถุนายน ๒๕๕๗.

จายหลวง. สัมภาษณ์. ๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

จายหลาวมอญ. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

จายอ้ายคำ. สัมภาษณ์. ๕ มิถุนายน ๒๕๕๗.

จายอ้อ. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

เจ้าชายอ่อน. สัมภาษณ์. ๘ มีนาคม ๒๕๕๗.

เซยาอ่อง. สัมภาษณ์. ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

ไซทวยเต็ง. สัมภาษณ์. ๘ มีนาคม ๒๕๕๗.

เต็งเท. สัมภาษณ์. ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๗.

ทูนอ่อง. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

นางคำใหม่. สัมภาษณ์. ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗.

นางคำใหม่. สัมภาษณ์. ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

นางจำ. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

นางอ้อค. สัมภาษณ์. ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

นายนาง. สัมภาษณ์. ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

ปอยอ่อง. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

ป็นจิก๊ะ. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

ปี่จิ่งนะ. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

พระกุศระ. สัมภาษณ์. ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

พระจันทวาระ. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

พระเทพวิฑิตะ. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

พระเทพวิฑิตะ. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

พระปัญญา. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

พระปัญญา. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

พระปัญญา. สัมภาษณ์. ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

พระวิมาละ. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

พระสีจจะ. สัมภาษณ์. ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

พระหนันทากิตติ. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

พระหนันทากิตติ. สัมภาษณ์. ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

พระหนันทากิตติ. สัมภาษณ์. ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

พระหนันตาทิตติ. สัมภาษณ์. ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

พระหย่าจินต๊ะ. สัมภาษณ์. ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

พระอุณาหลังต๊ะ. สัมภาษณ์. ๕ มีนาคม ๒๕๕๗

พระอุปัชฌิต๊ะ. สัมภาษณ์. ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๖.

มด บุญรักษา. สัมภาษณ์. ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

เมืองจ๋าม. สัมภาษณ์. ๘ มีนาคม ๒๕๕๗.

ล่าหู่. สัมภาษณ์. ๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

ถั่วยวิน. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่อหลุ่นทู้. สัมภาษณ์. ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

สันต่า. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๗ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๘ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างคำ จางยอด. สัมภาษณ์. ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างจำนวน. สัมภาษณ์. ๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างจ่ายหลวง. สัมภาษณ์. ๘ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างจ่ายหลวง. สัมภาษณ์. ๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างจิ้ง. สัมภาษณ์. ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างจิ้ง. สัมภาษณ์. ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

ต่างทอน. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างปีะ. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

ต่างอ่อง. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

สายเมือง. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

สายลม. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

สุมนะ. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

แสงเพลิน. สัมภาษณ์. ๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

แสงห่าน. สัมภาษณ์. ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗.

แสงเฮิน. สัมภาษณ์. ๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

ไต่เรียนเมียะ. สัมภาษณ์. ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

หน้อยหนือ. สัมภาษณ์. ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

หม่วนม้วน. สัมภาษณ์. ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

หม่วนม้วน. สัมภาษณ์. ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

หม่องจี. สัมภาษณ์. ๘ มีนาคม ๒๕๕๗.

หม่องล่า. สัมภาษณ์ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

หม่องสว่าง. สัมภาษณ์. ๘ มีนาคม ๒๕๕๗.

อ่องจาน. สัมภาษณ์. ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗.

อ่องทูน. สัมภาษณ์ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

อ่องเมือง. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

อูตันนิน. สัมภาษณ์. ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

อูเตมู๋ย. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

อูเลเมียน. สัมภาษณ์. ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗.

อูสว่างเซ่. สัมภาษณ์. ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

ข้อมูลเอกสาร

จิตร ภูมิศักดิ์. ๒๕๒๔. ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาว และขอมและลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ.

พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ดวงกมล ร่วมกับมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

เจ้ายอดศึก, พลโท, นิพัทธ์พร เพ็งแก้ว และนวนแก้ว บุรพวัฒน์. ปลายขอบฟ้าฉาน : บันทึกการต่อสู้ทาง
การเมืองและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า. ๒๕๕๕. กรุงเทพฯ : สยามปริทัศน์.

ธีรยุทธ ขวงศรี. ๒๕๔๒. “ฟ็อนไต.” สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ ๕ : ๔๘๕๗-๘.

นิพัทธ์พร เพ็งแก้ว. ๒๕๕๐. ก่อนตะวันฉาย “ฉาน”. กรุงเทพฯ : Openbooks.

บรรจบ พันธุมเมธา. ๒๕๒๖. กาลห่ม่านไตในรัฐฉาน. กรุงเทพฯ : ประกายพริ้ง. อภินันทนาการจาก
คณะกรรมการเผยแพร่เอกลักษณ์ของไทยในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. ๒๕๐๓. คนไทยในพม่า. กรุงเทพฯ : รามินทร์.

บุญกร บิณฑสันต์, จำคม พรประสิทธิ์ และพรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์. ๒๕๕๗. แผนงานวิจัยผู้สูงอายุกับคลัง
ทรัพยากรภูมิปัญญาไทยด้านดนตรีไทใหญ่ ภาคเหนือ (จังหวัดเชียงราย). กรุงเทพมหานคร.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน. ๒๕๕๓. วัฒนธรรมการสร้างและคุณภาพเสียงเครื่องดนตรีไทยภาคเหนือ : ซึ่ง
กลางและกลองปี่จ๋อ. (กองทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์. ๒๕๕๕. สัญลักษณ์และความหมายของกลองก้นยาว ชาวไทใหญ่ในจังหวัด
แม่ฮ่องสอน. (เงินทุนวิจัยงบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ ๒๕๕๓).

พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์. ๒๕๕๖. สัญลักษณ์และความหมายของกลองก้นยาว ชาวไทใหญ่ในจังหวัด
เชียงใหม่. (เงินทุนวิจัยงบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ ๒๕๕๔).

พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์. ๒๕๕๗. สัญลักษณ์และความหมายของกลองก้นยาว ชาวไทใหญ่ในจังหวัด
เชียงราย. (เงินทุนวิจัยงบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ ๒๕๕๕)

ภราดร ศักดา. ๒๕๕๓. จดหมายจากรัฐชาน แผ่นดิน ๑๕ เจ้าฟ้า. กรุงเทพฯ : มติชน.

ภราดร ศักดา. ๒๕๕๓. จดหมายจากรัฐชาน แผ่นดิน ๑๕ เจ้าฟ้า. กรุงเทพฯ : รศ. ๒๒๕.

มนธิรา ราโท (บรรณาธิการ). อัตลักษณ์ไทใหญ่ในกระแสความเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชีย
ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนันยา (ผู้แปล). ๒๕๕๗. สันแสงฉาน. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : มติชน. (แปลจาก Sargent, Inge. 1994.
Twilight over Burma: My Life as a Shan Princess. Hawaii: University of Hawaii Press.)

ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์
พริ้นต์.

วสันต์ ปัญญาแก้ว. ๒๕๕๕. ลือข้ามแดน: การเดินทางของคนหนุ่มสาวชาวลื้อ เมืองยอง รัฐชาน
ประเทศพม่า. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วีระพงศ์ มีสถาน. ๒๕๔๔. สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม
เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรวณีย์ สุขุมวาท, สมพร วาร์นาโด และวิลลัดลักษณ์ อุณจันทร์ (ผู้แปล). ๒๕๔๘. โลกสลายเรื่องจริงของ
เจ้าหญิงฉาน. เชียงใหม่ : ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภายใต้การ
สนับสนุนของมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ (แปลจาก Adams, Nel. 2000. My Vanished World: The True
Story of a Shan Princess. London: Horseshoe.)

สถาบันภาษา ศิลปะ และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. ๒๕๕๒. **พจนานุกรมภาษาไทยใหญ่-ไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระญาติโลกราช ๘๕ ปีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.** เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์.

ตั้งจาภิรมย์, พระยา. ๒๕๔๘. **เทวกำเนิด.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์.

สร้อยศรี อ่องสกุล และ โยชยุภา มาชูฮารา. ๒๕๔๕. **การศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไท.** เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุทัศน์ กันทะมา. ๒๕๔๒. **การคงอยู่ของวัฒนธรรมพื้นบ้านชาวไทใหญ่.** เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ดุรงค์ จันทวานิช. ๒๕๕๗. **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ ๒๒. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัคนี มูลเมฆ. ๒๕๕๗. **รัฐชน ประวัติศาสตร์และการปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.

Conway, Susan. 2006. **The Shan Culture, Art, and Crafts.** Bangkok: River Books.

Douglas, Gavin. 2007. "Myanmar's Nation-Building Cultural Policy Traditional Music and Political Legitimacy." In **Senri Ethnological Report** 65: 27-41.

Douglas, Gavin. 2009. **Music in Mainland Southeast Asia: Experiencing Music Experiencing Culture.** Oxford: Oxford University Press.

Garfias, Robert. 1995. "Tonal Structure in Burmese Music as Example in the Piano Music of U Ko Ko (Critical Essay)." in **Ethnomusicology On-line Journal.**

Neuman, Daniel. 1990. **The Life of Music in North India: The Organization of an Artistic Tradition.** Chicago: University of Chicago Press.

Sargent, Inge. 1994. **Twilight over Burma: My Life as a Shan Princess.** Hawaii: University of Hawaii Press.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

นางขุ่มแสง. ๒๕๕๕. **เยือนเมืองนาย เล่าเรื่องเมืองยั้งที่รัฐฉานตอนใต้...** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : Salweennews.org/home/?p=5929. [๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕]

เนชั่น (ม.ป.ป.) ประเพณีในรอบปี จังหวัดแม่ฮ่องสอน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://heritage.mod.go.th/nation/oldcity/maehongson17.htm> [๓ ตุลาคม ๒๕๕๗]

ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. ห้องสมุดภาพ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.archae.su.ac.th/Anthropology/Anthro%20Gallery.htm>

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม. ๒๕๕๗. ความไต (เพลงไต) เพลงพื้นบ้านของชาวไต [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://ich.culture.go.th/index.php/th/ich/performing-arts/236-performance/340----m-s> . [๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๗]

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม. ๒๕๕๗. วงปีพาทย์ล้านนา [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://ich.culture.go.th/index.php/th/ich/performing-arts/236-performance/307----m-s> [๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๗]

รังสรรค์ จันต๊ะ. ๒๕๕๐. แก้วบ้าน แก้วผี เลื้อบ้าน เลื้อเมือง : ระบบครอบครัวและการจัดองค์กรชุมชน ในเขตเศรษฐกิจวัฒนธรรมภาคเหนือตอนบน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.muangboranjournal.com/modules.php?name=Section&op=viewarticle&artid=151 [๓ ตุลาคม ๒๕๕๗]

วิกิพีเดีย. ๒๕๕๗. รัฐฉาน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%90%E0%B8%89%E0%B8%B2%E0%B8%99>. [๕ ตุลาคม ๒๕๕๗]

ศูนย์ไทใหญ่ศึกษา วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน. ๒๕๕๒. เครื่องดนตรีพื้นบ้านไทใหญ่ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.taiyai.org/index.php?name=uses&file=readuses&id=1>. [๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๗]

ศูนย์ไทใหญ่ศึกษา วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน. ๒๕๕๒. ภูมิปัญญาพื้นบ้าน : จ้าไต [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.taiyai.org/index.php?name=knowledges&file=readknowledges&id=10> [๕ ตุลาคม ๒๕๕๗]

สยามกนศ ดอทคอม. พระแม่สร้อยสวตี เทวีแห่งปัญญาความรู้ ศิลปวิทยาการ การภาวนา และพิธีกรรม [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.siamganesha.com/saraswati.html. [๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗]

สยามรัฐ. ๒๕๕๔. ภูมิบ้านภูมิเมือง ตำนานนางสงกรานต์ที่มีท้าวอุษาคเนย์ แต่ดันทางอยู่ที่ไหน? [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.siamrath.co.th/web/?q=node/48286. [๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗]

สุกัญญา หาญตระกูล. ๒๕๕๕. ตีระขอมมนุษย์เพศชายคนหนึ่งและนางสงกรานต์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/suksnya/20120413/446347/ อมนุษย์เพศชายคนหนึ่ง. [๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗]

สุจิตต์ วงศ์เทศ. ๒๕๕๖. **ต้นฉบับบรรยายที่โครงการอุษาคเนย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : น.๓** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : http://www.sujitwongthes.com/wp-content/uploads/2013/08/content/uploads/2013/08/B_SEA_TU_p1-8.pdf. [๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๗]

อานันท์ นาคคง. ๒๕๕๖. **เครือข่ายชาติพันธุ์เครื่องดนตรีในแถบอุษาคเนย์** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://m.facebook.com/notes/ห้องเรียนเพลงดนตรีอาเซียน/เครือข่ายชาติพันธุ์เครื่องดนตรีในแถบอุษาคเนย์/555686684462849>. [๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๗]

Karen Hewell. ๒๕๕๗. **Myanmar's Nocturnal Operas: Zat-Pwe** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.buffapotours.com/blog/myanmars-nocturnal-operas-zat-pwe/ [๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗]

taiyai.net. ๒๕๕๑. **ประวัติศาสตร์ยุคอังกฤษปกครอง-สมัยอาณาจักรไตเก้ฮายหอ** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.taiyai.net/YurkEnglish03.html> .[๓ ตุลาคม ๒๕๕๗]